

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Матеріали
науково-практичної інтернет-конференції
(29 квітня 2020 року)

ОДЕСА
2020

УДК 343.98:343.95
К82

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

**Криміналістичні та психологічні аспекти досудового роз-
слідування: матеріали наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса,
29 квітня 2020 р. Одеса: ОДУВС, 2020. 214 с.**

К82

УДК 343.98:343.95

© ОДУВС, 2020

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ
МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Кривда Р. Г.,

*к. мед. н., доцент, завідувач відділенням
судово-медичних молекулярно-генетичних експертиз
Одеського обласного бюро судово-медичної експертизи*

Заць О. М.,

*к. ю. н., доцент, професор кафедри
криміналістики та психології ОДУВС*

Ідентифікація особистості в судово-медичній практиці сьогодні виходить на новий рівень завдяки появі та впровадженню в практику сучасних молекулярно-генетичних технологій і методів дослідження ДНК, що дозволяють в силу своєї високої специфічності та чутливос-

ті, ефективно ідентифікувати особу по Мікросліди біологічного походження, таких як – кров, слина, сперма, інші виділення людського організму, що містяться в мікрослідів, а також біологічному матеріалу контактних слідів.

На сьогоднішній день завдання ідентифікації особистості по Мікросліди і контактним слідах є однією з основних проблем сучасної судово-медичної науки. Удосконалення і підвищення ефективності ідентифікаційних методів становить значний інтерес для судових і слідчих органів.

Рішенням даної проблеми протягом десяти-п'ятнадцяти років займаються як зарубіжні вчені, так і українські фахівці. Передумовами для цього стали відкриття і впровадження в практику нових технологій, зокрема, систем капілярного електрофорезу, заснованих на детекції флюоресцентної мічених ампліфікувати фрагментів ДНК, розробка більш чутливих мультиплексних систем генотипування хромосомних мікросателітних локусів.

Судово-слідча практика показує, що злочинець у більшості випадків робить спроби не залишати видимих (помітних) слідів на предметах, одязі, знаряддях злочину або знищує сліди своєї присутності. В цьому аспекті нашим пріоритетним завданням є ефективний процес пошуку, вилучення, збереження і дослідження виявленого біологічного матеріалу на речових доказах.

У багатьох випадках єдиним і основним біологічним об'єктом, що ідентифікаційну значимість, являються мікросліди і контактні сліди, в яких є клітини з ядрами (ядерні клітини), що містять ДНК, а також вільнолежача ДНК, придатна для отримання ДНК-профілю і відповідно встановлення особи.

Сучасні уявлення про можливості ДНК-аналізу в судово-медичних цілях для ідентифікації мікрослідів і контактних слідів базуються на наукових теоретичних та практичних розробках в області судової медицини, молекулярної біології і криміналістики.

Сучасна судово-медична молекулярно-генетична експертиза – це експертне дослідження мікрокількостей, мікрослідів і невидимих (латентних) слідів біологічного походження. Для встановлення ДНК-профілю (генетичного профілю) мікроколичеств і мікрослідів зараз необхідний біологічний матеріал в кількості 15-20 клітин.

Ретроспективний аналіз даних звітів роботи відділення судово-медичних молекулярно-генетичних експертиз Одеського обласного бюро судово-медичної експертизи за структурою досліджених біологічних об'єктів в період 2008 по 2018 року показує, що процентне

співвідношення досліджених біологічних об'єктів за аналізований період змінюється в бік збільшення дослідження мікрокількостей і мікрослідів крові, слини і сперми з 10-15% до 25-30%, аналогічна тенденція спостерігається для контактних невидимих (латентних) слідів з 1% до 7-10%.

Таким чином, застосування сучасних молекулярно-генетичних методів на даному етапі в наших лабораторних умовах при наявності наявного обладнання та реактивів виправдано і доцільно тільки при створенні нового комплексного методичного підходу щодо проведення судово-медичної експертизи з метою ідентифікації мікрослідів і контактних слідів. При цьому розробка ефективних і нових методичних підходів, спрямованих на дослідження даних біологічних слідів на речових доказах вимагає участі фахівців в галузі судової медицини і криміналістики.

Широке впровадження і застосування методів, що дозволяють виявляти і досліджувати видимі і невидимі (латентні) ДНК-містять сліди, призведе до збільшення розкриття тяжких та особливо тяжких злочинів, в тому числі до розкриття злочинів минулих років. Освоєння і вдосконалення даного напрямку досліджень – одна з найбільш пріоритетних завдань судово-генетичної експертизи.

Література

1. Уманський Д. О., Кривда Р. Г., Кривда Г. Ф. Судово-медична ідентифікація особи за допомогою дослідження геномної ДНК біологічного матеріалу у цитологічних препаратах. Вісник проблем біології та медицини. 2012. Вип. 3. Т. 1. С. 224-247.
2. Кривда Г. Ф., Кривда Р. Г., Уманський Д. О. Алгоритм судово-медичного дослідження мікро слідів біологічного походження, виявлених на речових доказах, із застосуванням молекулярно-генетичних методів : метод. рекомендації: К. 2013: МОЗ України, Український центр. 124 с.
3. Kozlov V. A. Free Extracellular DNA in Normal State and Under Pathological Conditions. Медицинская иммунология 2013, Т. 15, № 5, С. 399-412.
4. Фалеева Т. Г. Иванов И. Н. Мишин Е. С. Внукова Н. В. Корниенко И. В. Проблемы молекулярно-генетической идентификации потожировых следов отпечатков пальцев человека. Судебно-медицинская экспертиза. 2016. № 2. С. 14-18.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Байдан О. В., НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ.....	5
Воробей О. В., Малета Р. М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДРОБКИ ДОКУМЕНТІВ ШЛЯХОМ МОНТАЖУ.....	8
Гришко І. К. РОЛЬ ТАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОЗСЛІДУВАННЯ У ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ПРОЯВАМ ЗЛОЧИННОСТІ.....	11
Гришко І. К., Шевчук В. М. СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ТАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОЗСЛІДУВАННЯ САМОВІЛЬНОГО ЗАЙНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ТА САМОВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА.....	15
Гусєва В. О. ТАКТИКА ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИБУХАМИ.....	20
Зайченко А. О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАННЯ ДОКАЗІВ ДОПУСТИМИМИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	23
Іванова Ю. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТАКТИКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ.....	27
Калайнова О. Д. ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ТАКТИКИ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНИХ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ ВІДХИЛЕННЯМИ...	30
Кісілюк М. КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ТАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ В УКРАЇНІ ТА США.....	34
Кривда Р. Г., Заєць О. М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	37